

Ο βλαστός και η μορφολογία του

Ο βλαστός είναι το επιμηκυμένο όργανο που αποτελεί τον κεντρικό άξονα του φυτού, πάνω στον οποίο φέρονται τα φύλλα, τα άνθη και οι οφθαλμοί, σε ειδικές θέσεις που ονομάζονται γόνατα. Τα τμήματα του βλαστού μεταξύ δύο διαδοχικών γονάτων ονομάζονται μεσογονάτια διαστήματα.

Ο βλαστός προέρχεται από την εξέλιξη του βλαστιδίου του σπόρου. Τα ριζώματα (π.χ. στα αγρωστώδη), οι κόνδυλοι (π.χ. της πατάτας), οι βολβοί (π.χ. των κρεμμυδιών) είναι υπόγειοι βλαστοί και λειτουργούν και ως πολλαπλασιαστικά όργανα, ενώ οι στόλωνες (π.χ. στην φράουλα) είναι τροποποιημένοι υπέργειοι βλαστοί, που χρησιμεύουν επίσης και για πολλαπλασιασμό.

Οι οφθαλμοί αποτελούν μικρογραφία του βλαστού σε εμβρυακή κατάσταση. Ονομάζονται φυλλοφόροι ή ανθοφόροι, εφ' όσον κατά την έκπτυξή τους δίνουν φύλλα ή άνθη αντίστοιχα. Οι φυλλοφόροι οφθαλμοί λέγονται και ξυλοφόροι γιατί όταν εκπτύσσονται μαζί με τα φύλλα παράγεται και ξυλοφόρος βλαστός. Εφόσον ο οφθαλμός κατά την έκπτυξή του παράγει μόνο φύλλα ή μόνο άνθη λέγεται απλός οφθαλμός, εάν όμως παράγει φύλλα και άνθη μαζί λέγεται μικτός οφθαλμός. Μερικές φορές στον ίδιο κόμβο είναι δυνατόν να υπάρχουν ανθοφόροι και ξυλοφόροι οφθαλμοί μαζί, όπως στην καμέλια και στο βαμβάκι, ενώ σε άλλα φυτά οι οφθαλμοί είναι μικτοί και παράγονται πάνω σε μικρούς βλαστούς, όπως στη μηλιά και στην αχλαδιά. Εκτός από τους οφθαλμούς που εκπτύσσονται κανονικά μέσα στην βλαστική περίοδο, στον βλαστό υπάρχουν και οφθαλμοί που μπορούν να παραμένουν στη μορφή αυτή για πολλά χρόνια. Οι οφθαλμοί αυτοί ονομάζονται κοιμώμενοι και δραστηριοποιούνται κάτω από ειδικές συνθήκες, όπως καταστροφή ή αφαίρεση του κορυφαίου οφθαλμού.

Λειτουργίες του βλαστού

Ο βλαστός του φυτού χρησιμεύει για τέσσερις κύριες λειτουργίες:

α) Τη μηχανική στήριξη των φύλλων και των άλλων υπέργειων οργάνων του φυτού.

β) Την τροφοδοσία όλων των φυτικών τμημάτων με νερό, ανόργανα άλατα και οργανικές ουσίες, μέσω του αγωγού συστήματος που διαθέτει και με την βοήθεια του οποίου το φυτό λειτουργεί σαν ένα σύνολο.

γ) Την παραγωγή νέων ιστών και

δ) Την αποταμίευση διαφόρων υλικών. Επίσης ο βλαστός μπορεί να φωτοσυνθέτει όσο είναι ακόμη πράσινος.